

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของชุมชนกับการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ และ 3) สร้างรูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมของวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2562 ถึงเดือนมีนาคม 2563 แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน และกลุ่มตัวอย่างที่จัดการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และการจัดประชุมกลุ่ม (Focus Group) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และไคสแควร์ (Chi-square)

สรุปผลการวิจัย

1. การรับรู้การสื่อสารของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารของวัดทองนพคุณผ่านการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ผ่านการขยายเสียงของวัด ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการดำรงอยู่ และด้านความสัมพันธ์ และด้านความก้าวหน้า ตามลำดับ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของชุมชนกับการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของประชาชนเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อโฆษณา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ ส่วนการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของประชาชนเกี่ยวกับการสื่อสารผ่านสื่อ มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ 1) ผู้ส่งสาร ควรเป็นเจ้าของาวาสของวัดหรือพระสงฆ์ที่มีพรชาสูงของวัด 2) เนื้อหาสาระของสาร ควรเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกิจทางพุทธศาสนา 3) ช่องทางการสื่อสาร ควรใช้สื่อออนไลน์ ร่วมกับเครื่องขยายเสียงและการบอกกล่าว (Word of Mouth) 4) ผู้รับสาร เป็นกลุ่มที่นิยมปฏิบัติกิจทางพุทธศาสนา และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ดูแล ติดตาม พาเข้าร่วมกิจกรรมของวัด และ 5) ปฏิกริยาตอบสนองกลับและการมีปฏิสัมพันธ์ เป็นหัวใจของการแสดงออกของการรับรู้ ทางวัดจึงให้ความสำคัญกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมของวัดมาก และตลอดเวลาที่ปฏิบัติตามกิจกรรมของวัด พระภิกษุ สามเณร รวมทั้งคณะกรรมการวัดจึงต้องใส่ใจและมีสัมพันธภาพที่สร้างความประทับใจให้เกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมของวัดอย่างเป็นกันเองเสมือนญาติและมิตรสหาย ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้จะมาจากการวางแผนข้อตกลงร่วมกันก่อนปฏิบัติการเสมอ

การอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยนำประเด็นที่ได้มาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ข้อมูลข่าวสารของวัดทองนพคุณผ่านการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ผ่านการขยายเสียงของวัด ทำให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณจังหวัดเพชรบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัดมีการส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการนำเสนอข้อมูลของกิจกรรมของวัดให้ประชาชนรับรู้อย่างแพร่หลายผ่านเครื่องขยายเสียงของวัด เช่น การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ทางพุทธศาสนา เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา กิจกรรมตามประเพณี วัฒนธรรมของคนในชุมชน การจัดกิจกรรมตลาดริมน้ำวัดทองนพคุณ อีกทั้งยังมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางออนไลน์ (เว็บไซต์/สื่อสังคมออนไลน์) การลงภาพกิจกรรมต่าง ๆ ในเฟสบุ๊กแฟนเพจ หรือจะเป็นการติดป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ตามเส้นทางถนนเพชรเกษม ซึ่งสื่อต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพ น่าสนใจ สร้างการรับรู้และขยายวงกว้างในการเผยแพร่ข้อมูลการสื่อสาร ส่งผลให้มีประชาชนมาเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่ว่า “...เกิดจากการสังเกตของประชาชน ทำให้เกิดความเชื่อ/ความเลื่อมใสต่อพระสงฆ์ในวัดทองนพคุณ กิจกรรมของวัด และศาสนสถาน เนื่องจากเจ้าอาวาสและพระสงฆ์ในวัดทองนพคุณเป็นผู้มีจริยวัตร (ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ปฏิบัติตรง) น่าเคารพ น่าเลื่อมใส น่านับถือ มีความเป็นผู้นำ และเป็นผู้มีความรู้ เป็นต้นแบบในการทำความดี ละเว้นความชั่ว มีจิตใจผ่องใส คอยให้คำแนะนำแก่พุทธศาสนิกชนที่เข้ามาสนทนาธรรม อีกทั้งศาสนสถานของวัดยังมีความร่มรื่น สะอาด สงบร่มเย็น เป็นแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ สวดกวด สบาย และปลอดภัย สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใส

ศรัทธา เกิดแรงจูงใจอยากเข้าร่วมกิจกรรมของวัด เพราะเล็งเห็นว่ากิจกรรมของวัดมีประโยชน์ เข้าถึงได้ง่าย เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องแล้วก่อให้เกิดความสุขในชีวิต” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธรร สุนทรายุทธ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในองค์การที่จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสานงานกับทุกฝ่าย ปัจจัยของการอยู่ร่วมกันและความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกที่จะช่วยกันทำงาน อย่างไรก็ตามสิ่งที่ช่วยให้การปฏิบัติงานราบรื่นทำให้การประสานงานกันเป็นอย่างดีก็คือ การติดต่อสื่อสารของสมาชิกในองค์การนั่นเอง อีกทั้งสอดคล้องกับ กิบสัน (Gibson and Others, 1973) กล่าวว่า การรับรู้ตามหลักการกระบวนการพบว่าข่าวสารนั้นมีอิทธิพลมาก เพราะการรับรู้มีใช้เป็นเพียงการตอบสนองที่มีต่อสิ่งเร้าเท่านั้น บุคคลจะรับรู้ข่าวสารได้ดั่งนั้นขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมด้วย การเลือกใช้ข่าวสารของบุคคลอยู่ที่การสำรวจอย่างจริงจังของบุคคลในการพยายามแยกส่วนที่คงที่ออกจากส่วนที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและเป็นกระบวนการที่มีการจัดหมู่และการตีความข้อมูลจากประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยการรวมกับประสบการณ์ในอดีต และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตวิโร เกษมสุข (2551) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการใช้สื่อบุคคลในการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า สังคมการเลือกใช้กิจกรรมและสื่อต่างๆ ทางประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ปลูกจิตสำนึก โน้มน้าวให้เห็นด้วย คล้อยตาม เกิดความร่วมมือร่วมใจกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระไกรวุฒิ เมืองมา (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้บทบาทและหน้าที่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านเจตคติ ด้านการรับรู้ข่าวสาร และด้านกิจกรรม อยู่ในระดับมาก

2. การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของชุมชนที่มีความสัมพันธ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัด เพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การรับรู้ข้อมูลการสื่อสารของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของวัด ได้รับข่าวสารที่ถูกต้องจากบุคลากรของวัด มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ส่งผลต่อประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ประชาชนมีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางวัดจัดขึ้น เช่น การทำบุญตักบาตร การฟังเทศน์ ฟังธรรม การเดินเที่ยวตลาดริมน้ำวัดทองนพคุณ ทั้งนี้ การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมของวัดต้องมีความต่อเนื่องและช่องทางการให้ข้อมูลข่าวสาร มีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายสำหรับประชาชน เช่น เสียงตามสาย ในหมู่บ้าน สื่อสังคมออนไลน์ การติดป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กันยา สุวรรณแสง (2554) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการรับรู้ไว้ว่าเป็นสิ่งเร้าอย่างเดียวกัน ทำให้คนสองคนสามารถรับรู้ต่างกันได้ การที่มนุษย์สามารถรับรู้สิ่งต่างๆ ได้ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง และจะรับรู้ได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ เช่น ประสบการณ์ วัฒนธรรม การศึกษา ดังนั้นการที่บุคคลจะรับรู้สิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะใดขณะหนึ่งนั้นจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ อีกทั้งสอดคล้องกับ วิรัช ภิรัตน์กุล (2553) อธิบายว่าคำพูดเป็นเครื่องมือสำคัญในการประชาสัมพันธ์จัดได้ว่าเป็นสื่อบุคคล ซึ่งเป็นสื่อพื้นฐานดั้งเดิมที่มนุษย์มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและใช้กันอย่างกว้างขวางนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นการพูดจึงเป็นเครื่องมือสื่อสารประเภทหนึ่งที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์นั้นหมายความว่า การพูดเป็นหนทางหนึ่งแห่งการถ่ายทอด หรือชักนำเอาความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ ออกตีแผ่แสดงให้ผู้อื่นได้ทราบ

และเข้าใจ คำพูดจึงนับว่าเป็นเครื่องมือหรือสื่อที่สำคัญ ที่สามารถนำความร่วมมือแห่งมนุษย์มาสู่มวลมนุษย์ด้วยกัน ทำให้มนุษย์เกิดการร่วมแรงร่วมใจ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ จูช่วย (2553) ทำการวิจัยเรื่อง สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ ผลการวิจัยพบว่า สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ ได้แก่ สื่อประเภทคู่มือนักศึกษา และทำเนียบรุ่น สื่อประเภทโทรทัศน์ สื่อประเภทเว็บไซต์ และสื่อทุกชนิดที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ใช้ในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการเปิดรับสื่อที่มีผลต่อการเปิดรับสื่อเพื่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่วิทยาลัยราชพฤกษ์ มีความแตกต่างกันในแต่ละประเภทสื่อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระไกรฤทธิ เมืองมา (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสาร มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

3. รูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี นั้น ทางวัดต้องกำหนดระยะเวลาของกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชน มีการปรับปรุงเรื่องระยะเวลา รูปแบบของกิจกรรม มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่ไม่จำเป็นหรือล้าสมัย ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป โดยไม่กระทบต่อวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน แต่ปรับให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมของวัดทองนพคุณมีการจัดกิจกรรมที่โดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ชัดเจน และจัดกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น การทำบุญตักบาตรทุกวันพระ การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา การตักบาตรเทโว และยังมีการสนับสนุนการท่องเที่ยว สร้างงาน สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน โดยการจัดตั้งตลาดริมน้ำทองนพคุณเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน และเกิดผลสำเร็จของการท่องเที่ยวที่เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัด และยังเป็นการอนุรักษ์และสืบสานขนบธรรมเนียม ประเพณีให้คงอยู่กับพุทธศาสนิกชน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดศรัทธาในการทำกิจกรรมของวัดในการสืบทอดพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับหลักศรัทธาในพุทธศาสนา กล่าวได้ว่าเป็นความเชื่ออย่างมีเหตุผลของบุคคลที่มีต่อศาสนาพุทธ ซึ่งอาจจะต่างกันเล็กน้อยแตกต่างกันไป อันนำไปสู่การปฏิบัติตนเพื่อทำความดี สอดคล้องกับแนวคิดของพุทธทาสภิกขุ (2553 : 5) กล่าวถึง ศรัทธา ซึ่งจะหมายถึงความเชื่ออย่างมีเหตุผล มั่นใจในความจริง ความดีในสิ่งที่นับถือปฏิบัติ ศรัทธามีประโยชน์คือ เป็นปัจจัยนำไปสู่การมีสมาธิ ปัญญา และเกิดความพากเพียรในการปฏิบัติและเป็นสิ่งเหนี่ยวรั้งและด้านปะทะไม่ให้ยอมตามสิ่งที่ชักจูงให้ความชั่ว โดยเฉพาะผู้ที่เชื่อในพุทธศาสนาจะเชื่อและศรัทธาในพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง เชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม นรกสวรรค์ และความเชื่อในเรื่องนิพพาน ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนา อีกทั้งสอดคล้องกับแรงจูงใจที่ทำให้ประชาชนเกิดศรัทธาในการทำกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา ต้องอาศัยทฤษฎี ERG ของอัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, 1976 : 251) ที่กล่าวว่าความต้องการไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับขั้นและได้ย่อลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์เหลือเพียง 3 อย่าง ได้แก่ การดำรงอยู่ (Existence) ความสัมพันธ์ (Relatedness) และความก้าวหน้า (Growth) ความต้องการทุกชั้นอาจเกิดขึ้นพร้อมกันได้ตามความต้องการ ทั้ง 3 แบบนี้สามารถกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมได้พร้อมๆ กันนั่นเอง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนดล ภูชนะศิริ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง

ความประทับใจ ความศรัทธา และการบริจาคของผู้ปฏิบัติธรรมที่วัดแห่งหนึ่งในภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ความประทับใจและความศรัทธาก็ยังมีผลต่อการตัดสินใจบริจาคทรัพย์ และยังช่วยเปลี่ยนแปลงทัศนคติและชีวิตของผู้ปฏิบัติธรรม รวมถึงการช่วยส่งเสริมความสำเร็จทั้งต่อหน้าที่การงานและการเงินของผู้ปฏิบัติธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของจเรวัฒน์ เทวรัตน์ (2555) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและความต้องการของผู้สมัครเรียนในการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ของศูนย์วิทยาพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะที่สำคัญด้านการประชาสัมพันธ์ของศูนย์วิทยาพัฒนา มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช นครศรีธรรมราช คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อที่หลากหลาย โดยเน้นที่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพราะนักศึกษาสามารถเข้าถึงได้ง่าย

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลและการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลของการรับรู้ข้อมูลการสื่อสารในการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางวิทยุ น้อยที่สุด ดังนั้นวัดควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ผ่านทางวิทยุกระจายเสียงของชุมชนมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้หลากหลายช่องทางมากขึ้น
2. จากผลของการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ด้านความสัมพันธ์ประชาชนส่วนหนึ่งไม่เกิดความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ดังนั้นการจัดกิจกรรมของวัดอาจสอดแทรกหลักธรรม คำสอนลงไป เพื่อเป็นการเตือนใจให้ประชาชนได้รับรู้เหตุและผลของการทำความดี ละเว้นความชั่ว
3. การจัดกิจกรรมของวัดควรปรับช่วงเวลา และระยะเวลาตามความเหมาะสม สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตและเป็นไปตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของประชาชนในชุมชน และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดแก่วัด เน้นจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสืบสานและเผยแพร่วรรสารพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี เช่น ภาวะผู้นำของพระภิกษุและสามเณร การมีส่วนร่วม การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการสร้างการรับรู้ข้อมูลการสื่อสาร เพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมของวัดในการสืบทอดพระพุทธศาสนาอย่างยั่งยืน
3. ควรมีการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างพระภิกษุและสามเณรกับประชาชนในชุมชนที่แสดงถึงทัศนคติด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการปรับปรุง แก้ไข ในกิจกรรมของวัดให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยการร่วมมือจากทุกภาคส่วน